

HET BESTE ANTWOORD OP AL JE VRAGEN OVER WAAR JE HEEN MOET

10 REDENEN VOOR EEN GESLAAGDE VAKANTIE IN BADEN-WÜRTTEMBERG

- 1 Proeven van de echte Maultaschen (soort ravioli), Pretzels en Spätzle (soort pasta)
- 2 Typische landschappen doorkruisen
- 3 Baanbrekende uitvindingen leren kennen
- 4 Genieten van met sterren en koksmutsen bekroonde keukens
- 5 Met de wind in de rug op de mooie paden langs de rivier fietsen
- 6 Wijnfeesten in de wijngaarden meevieren
- 7 Belangrijk werelderfgoed bezoeken
- 8 Met de kinderen op avontuur gaan
- 9 Digitale ruimtes betreden
- 10 Volledig ontspannen

**GEKOMEN OM ONZE
BEZIENSWAARDIGHEDEN TE BEZOEKEN.
GEBLEVEN OM VAN ONZE
SPIJSKAART TE SMULLEN.**

Leven als een vorst en genieten van uitstekend eten horen al altijd samen. De verbinding met de traditionele keuken bestaat vandaag de dag nog steeds. In het voordeel van onze gasten: als u de monumenten van het zuiden bezoekt, hoeft u niet ver te lopen. Ook de omliggende restaurants, cafés en wijnbars zijn een bezoek en minstens één bestelling waard.

**WAT GEBEURT ER WANNEER
EEN KIND EEN
RIDDERBURCHT TEKENT?**

Mooier kan bijna niet. Sprookjeskastelen en ridderburchten, overal in het echt en toegankelijk. En omdat onze vorstenparen gevoel voor schoonheid hadden, staan hun burchten op de locaties in het zuiden die de prachtigste uitzichten bieden.

**WIJ HEBBEN DE MOTOR UITGEVONDEN.
MAAR WE HOUDEN ER OOK
VAN DIE ACHTERWEGE TE LATEN.**

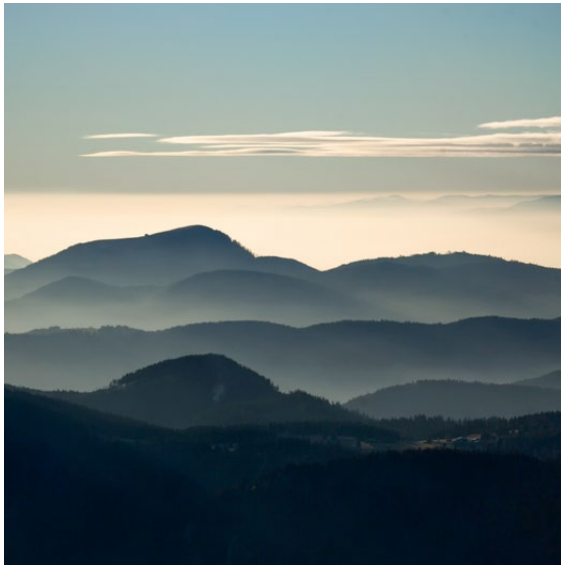
In 1886 tufte Gottlieb Daimler in een motorboot over de Neckar. Tegenwoordig genieten we ervan zonder motor. Trefwoord: duurzaam reizen. Veel plaatsen en regio's zijn gecertificeerd. Het Hoge Zwarte Woud is er ook één van.

WELKOM IN DE GRABBELTON

Kaart van het zuiden

Welkom! In het zuiden vind je zowel wereldberoemde bestemmingen als verrassende insidertips. Ervaar met eigen ogen wat het Zwarte Woud, het Bodensee en de metropolen in het zuiden zo beroemd hebben gemaakt. Of verken het Tauberdal, de Stromberg en Opper-Zwaben – en vraag je af waarom deze plaatsen nog steeds als insidertips gelden.

8

Zwarte Woud
Hoogste piek Belchen en andere hoogtepunten

7

Regio Stuttgart
Grafkapel op de Württemberg

Noordelijk Zwarte Woud
Het grootste natuurpark van Duitsland

10

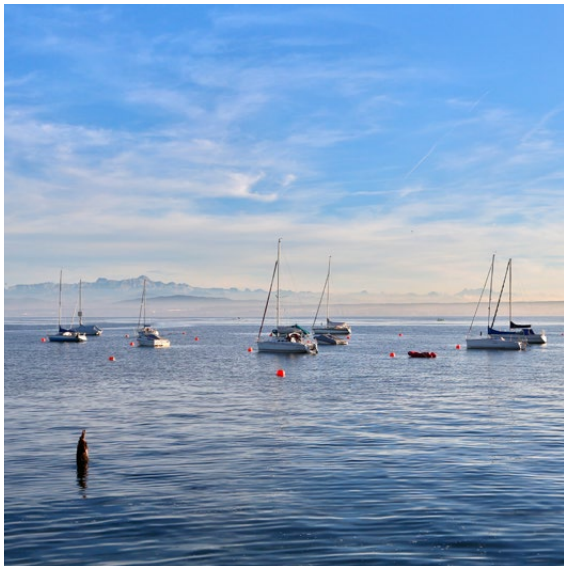

Bodensee-eiland Reichenau
UNESCO-Werelderfgoed

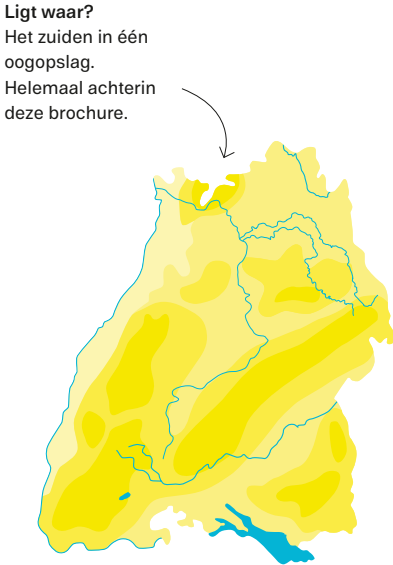
11

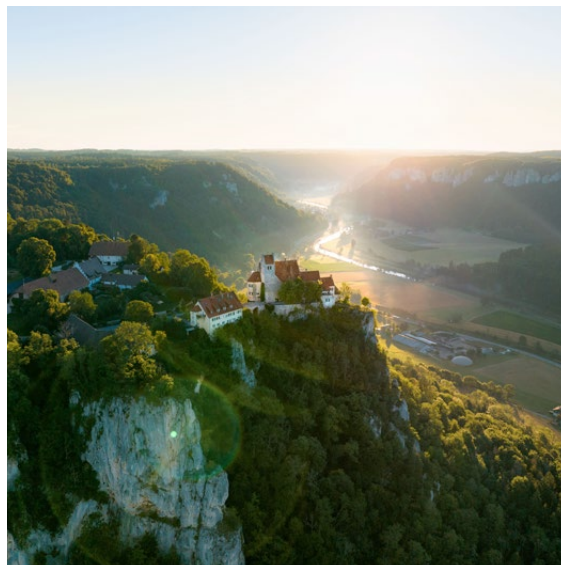
Opper-Zwaben-Allgäu
Natuurparadijs Federmeer

Bodensee
Het grootste meer van Duitsland plus Alpenpanorama

9

Zwaabse Jura
Kasteel Werenwag, hoog
boven de Donau

Kasteel Hohengundelfingen
Juweel van een kasteel
in het biosfeerreservaat
Zwaabse Jura

5

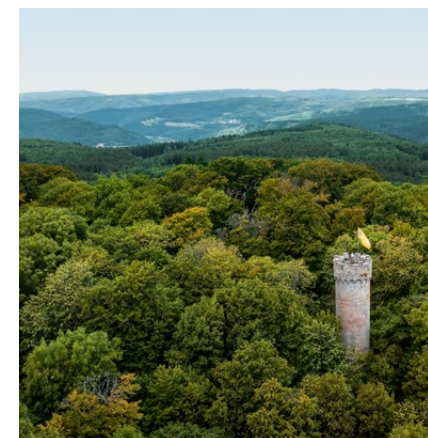
Kraichgau-Stromberg
Kasteel Ravensburg op één
van de duizend heuvels

3

Hohenlohe
Kasteel Langenburg

1

Odenwoud
Hoog op de
Katzenbuckel

4

Keurvorstelijke Paleis
Kasteel Weinheim met zijn
historisch Exotenwoud

2

Tauberdal
In Wertheim begint de
Tauberdal-fietsroute

6

Heilbronner Land
Wijngaarden en andere
zonnige kanten

Zet je ramen open aan
de zuidkant – en ook
de digitale vensters

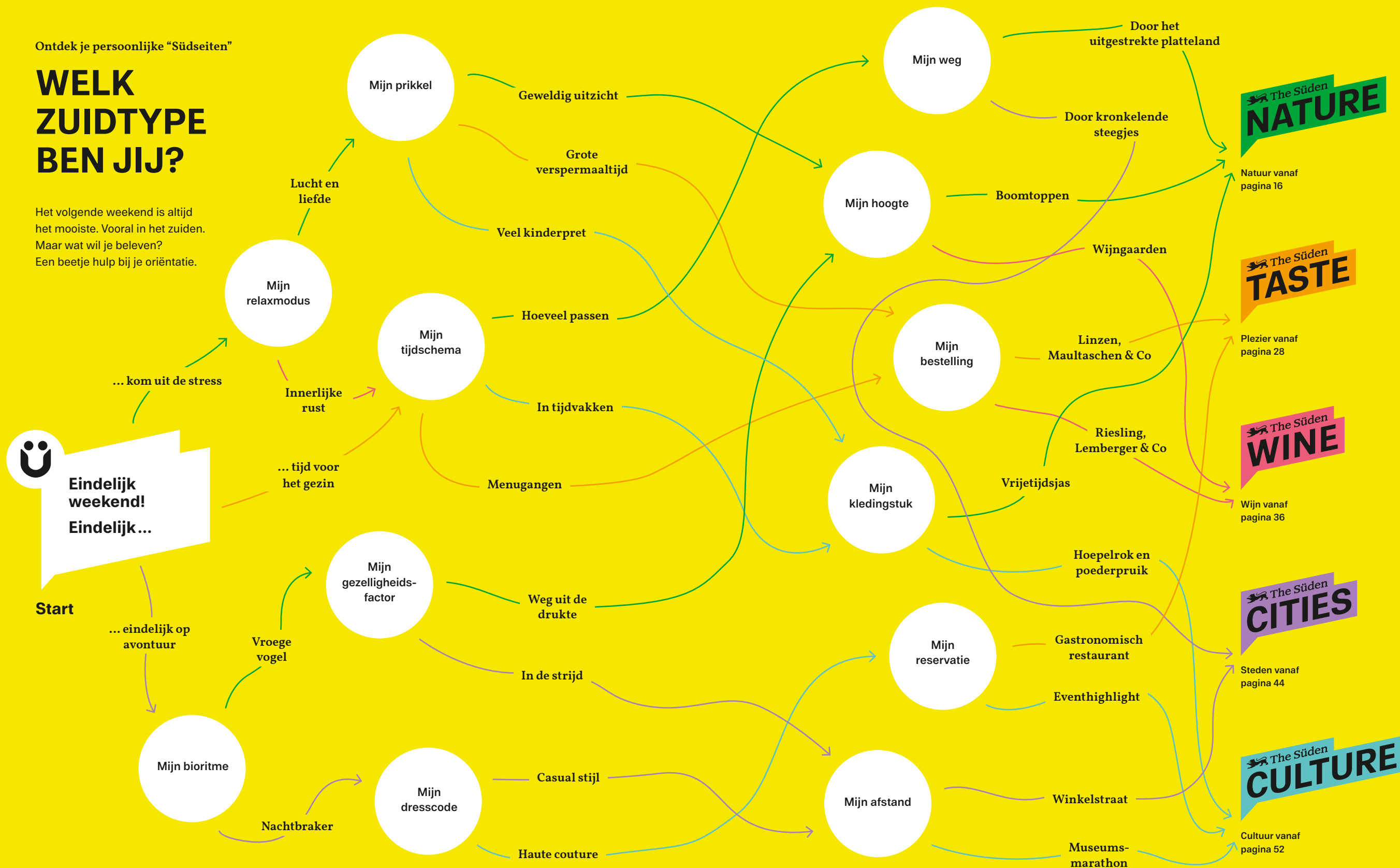

#visitbawu

Ontdek je persoonlijke “Südseiten”

WELK ZUIDTYPE BEN JIJ?

Het volgende weekend is altijd het mooiste. Vooral in het zuiden. Maar wat wil je beleven? Een beetje hulp bij je oriëntatie.

Zuiders natuurspektakel

BEWOGEN MOMENTEN

Beneemt het je de adem? Misschien komt het door de vergezichten. Misschien is het door het ongerepte landschap. Of misschien door de talloze paden, gravelwegen en fietspaden die je kunt ontdekken.

Rustig wandelen en niet in de menigte

WORD VERLIEFD OP KÜSSABERG, UPFLAMÖR EN JUX

Op jou wacht een programma vol afwisseling en contrasten. Ontdek de paden van het zuiden en zijn schilderachtige dorpjes. Blijf op de vlakte langs de rivieren. Kilometers lang romantiek. Of klim tussen de heuvels, berg en dal. Stapel de hoogtemeters op. Of kriskras door gehuchten en dorpjes met grappige namen zoals Siehdichfür, Hebsack of Ungeheuerhof. Op een gegeven moment en meestal net op tijd duikt er, achter de regenboog, een landelijke herberg of een boerentaverne op. Maar blijf nergens te lang. Want in het zuiden blijft het reizen je doel. Of je nu onderweg bent met wandelschoenen, met de kano, op een e-bike of met klimgordels, met hardloopschoenen of op een excursieboot, het volgende avontuur wacht al: het begint om de volgende bocht.

BADEN-WÜRTTEMBERG NATUUR

Langeafstandsfietsroutes
Vakantie langs fascinerende paden –
21 suggesties voor meerdaagse tochten

Natuurparken-Gravel-Crossing
Kriskras crossen: 14.000 pittige
hoogtemeters op bos- en grindwegen

Wandelklassiekers en nieuwe paden
Meer dan 290 gecertificeerde routes –
voor eender welke backpacker

30.000 km

Gemarkeerde
wandelpaden

690 km &
14.000 hm

Natuurparken
Gravel-Crossing

21

Bekroonde lange-
afstandsfietsroutes

1.493 m

is de Feldberg, de
hoogste top van
Baden-Württemberg

370 km &
7.000 hm

Alb-Crossing

1900

Opening van de Westweg
in het Zwarte Woud
(als eerste langeafstands-
wandelaroute in Duitsland)

Absoluut ongerept en de tradities onderhouden

KILOMETERS NATUUR. AF EN TOE EEN EENZA- ME ENKELING ZIEN.

Als je verkiest van geen mens te ontmoeten. Als natuurliefhebber vind je heerlijke open ruimtes in de biosfeerreservaten en natuurparken van het zuiden. Zoveel heerlijke tochten in beschermde natuurgebieden. Eindeloze bossen met veel frisse lucht. Kleurrijke weiden en natuurgebieden met een verbazingwekkende biodiversiteit. Gemarkeerde paden leiden je door de wildernis. Als je de lokale bevolking aanspreekt, kun je nog meer beleven. Bijvoorbeeld een rondleiding met een ranger, een sneeuwschoenwandeling, vogel-spotting, wijnwandelingen, een amusetour of een fakkelwandeling. Doe gewoon mee – en doe veel nieuwe ervaringen op.

Laten we naar het zuiden gaan:
[tourism-bw.com/
things-to-do/nature](https://tourism-bw.com/things-to-do/nature)

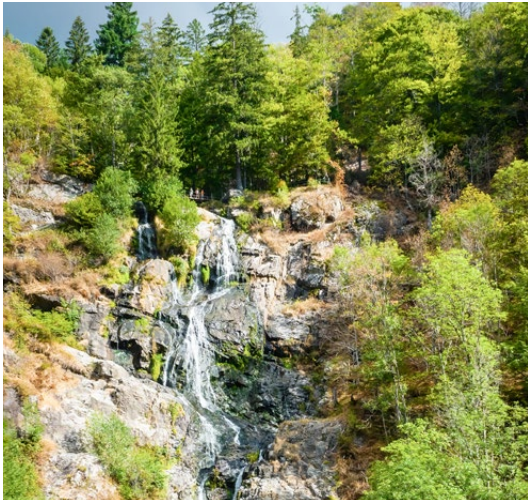
Stromberg/Heuchelberg
Wilde katten en wilde bijen dartelen tussen de wijngaarden

Zwaabse Jura
Jeneverbesweiden tussen rotsen – gekoesterd en verzorgd door geiten

BADEN-WÜRTTEMBERG NATUUR

Zuidelijk Zwarte Woud
Tussen hoge wouden en diepe kloven baant het water zich een weg

- 7 Natuurparken
- 2 Biosfeerreservaten
- I Nationaal park

Schuilplaatsen in het zuiden
Slapen als een engeltje simpel,
traditioneel of luxueus

Het andere nachtleven

LIEVER ONGEWOON SLAPEN

Ervaar het zuiden 's nachts. Als je wilt, kun je meehuilen met de wolven. Je kunt overnachten in het woud, in een dierenpark, in een wijnvat of een boomhut. Of in een tipi, een houten hut of een herderswagen. Je doet veel sensuele indrukken op. De geur van dennenhout in de neus, het zachte geruis van de beek in de oren en een gelukkig gevoel. Zo gewenst kun je je laten wekken door de zon. Of je kunt wachten tot een vriendelijke gastheer of -vrouw een ontbijtmand brengt.

Kamperen en glamping
Dat is alles wat je nodig
hebt om gelukkig te zijn

JOUW BUCKETLIST

**Wat je ooit in je leven had moeten
doen: grote natuurbelevissen en
krasse uitdagingen**

Love on Top

Wandel op het hoogste punt in heel
Baden-Württemberg: de Feldberg

Heart and Soul

Zoek een mammoetboom uit de
Wilhelma-Saat en knuffel hem

Fly like an Eagle

Vlieg op de langste natuurlijke
zipline over het Heubachdal in het
Zwarte Woud

Back to the Nature

Doe mee aan de Gravel Challenge
met 14.000 meter hoogteverschil
dwars door alle natuurparken van
het zuiden

Stand by me

Laat de bomen dansen in het
Wackelwoud van Bad Buchau

Walk the Line

Ga te voet over de 120 meter hoge
hangbrug in Todtnau

Take a Walk on the Wild Side

Sla een weg door het kreupelhout
in het grootste natuurpark van
Duitsland in het noorden van het
Zwarte Woud

Luister naar The Sound of the
South op Spotify. Klik hier voor
de afspeellijst "Nature-Bucket-
Playlist Baden-Württemberg":

A person wearing a white helmet and an orange shirt is riding a blue and black adaptive bicycle on a paved path. The path is surrounded by lush green vineyards on a hillside. In the background, a small town is visible in a valley under a cloudy sky. The scene is bright and sunny, with long shadows cast on the path.

**VEEL VAN ONZE LANDSCHAPPEN ZIJN
GEVORMD DOOR GLOOIENDE HEUVELS
DIE LOSJES IN ELKAAR OVERVLOEIEN –
NET ALS VEEL VAN ONZE PADEN.**

Het zuiden is er voor iedereen – voor elk wat
wils. Daarom hebben we wegen aangelegd
die niet moeilijker zijn dan nodig. Ontdek onze
gemakkelijke tochten en wandelingen en beleef
de natuur op jouw manier.

IN BADJAS DOOR HET GEBIED VAN KUUROORDEN

Welzijn in het land van duizend-en-één mogelijkheden

Ontspannen. Doe jezelf wat goeds. Ga naar het thermale bad, de zoutgrot of neem een massage. Laat je inpakken in fango of klei. Of doe gewoon helemaal niets. Blijf de hele dag in je badjas. Misschien net zoals de jonge Romeinen dat ooit deden. Daarom zijn ze 2.000 jaar geleden over de Alpen naar ons gekomen. Tegenwoordig komen de gasten van overal. Ze ontspannen zich in 56 geneeskrachtige bad- en kuuroorden met speciaal predicaat. Daarmee zijn wij de nummer één kuurregio van Duitsland. Maar maak je alsjeblieft geen zorgen over deze superlatieven. Ook hier gaan we heel ontspannen mee om.

Ontspannen tijdens het browsen –
wellness in zijn puurste vorm:
[tourism-bw.com/
things-to-do/wellness](https://tourism-bw.com/things-to-do/wellness)

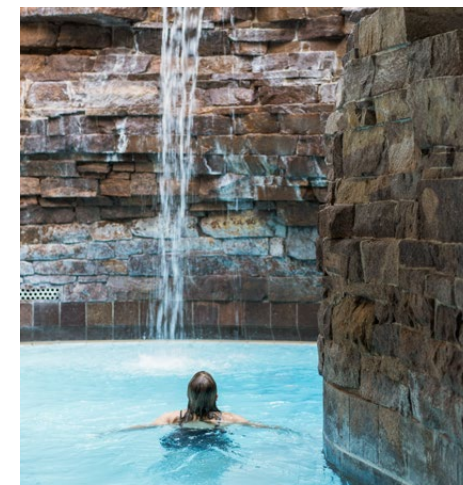
56
Geneeskrachtige baden
en kuuroorden

32
Kuuroorden

104
Buitenzwembaden

97
Recreatie- en avontuur
badplaatsen

Wellness in het
thermale zuiden

Palais Thermal in Bad Wildbad
Een tijdloze krachtbron

Blijf gewoon in je hotelbadjas
tot aan het thermale bad

Culinaire geheimen van het zuiden

JE NEUS ACHTERNA DOORHEEN HET LAND VAN LEVENSGENIETERS

De hele wereld vindt ons leuk vanwege onze spreektaal. Geen wonder, onze menu's zijn echte stukjes om bij weg te kwijnen. Met de groet uit de keuken begint het. Kortom, een oneindig verhaal. Na het dessert gaat het verder.

Dat moet liefde zijn

OP TAFELKLEDEN

Een kerk, een herberg en een bakhuis – deze drie gebouwen markeren van oudsher het centrum van elk dorp. Met andere woorden, twee huizen om samen te genieten – en één om je daarvoor te bedanken. Zo zijn mensen in het zuiden opgegroeid. De focus ligt op eten en drinken. Hier wordt veel tijd aan besteed. Niemand heeft stilgestaan. Vooral de laatste jaren is de keukenkosmos enorm uitgebreid qua omvang en smaken. Programmeer je navigatiesysteem op menu en ontdek dan het hele culinaire universum van het zuiden: alles tussen het houten plankenhapje en een negengangenmenu, tussen vers gemaakte limonade en fijne mousse en de perenwijn van de legendarische jaargang 2003. Als je in het zuiden proeft, horen “goede reis” en “smakelijk eten” bij elkaar.

Krone Alt-Hoheneck bij Ludwigsburg
Chef-kok Markus Fetzer in zijn eigen bakkerij

1

Frankische groene spelt

Het edele graan met een eigen groen speltfietspad

2

Zwaabse Maultasche

Uitgevonden in Maulbronn – beschermd in het zuiden en heel Zwaben

3

Zwabisch-Hall landvarken

Uitsluitend gefokt in Hohenlohe of Noord-Württemberg

4

Filderkraut

Unieke spitskool uit de vruchtbare gronden van de Fildervlakte

5

Pretzel

Legendarisch krakeling-gebak. Volgens de legende is het uitgevonden in Bad Urach

6

Mineraalwater uit het Zwarte Woud

Vers opborrelend uit de diepe gesteentelagen van het Zwarte Woud

7

Ham uit het Zwarte Woud

De origineel op den-nenhout gerookte ham

9

Höri Bülle

Fijne uien met een delicaat aroma van het Bodenmeer-schiereiland Höri

10

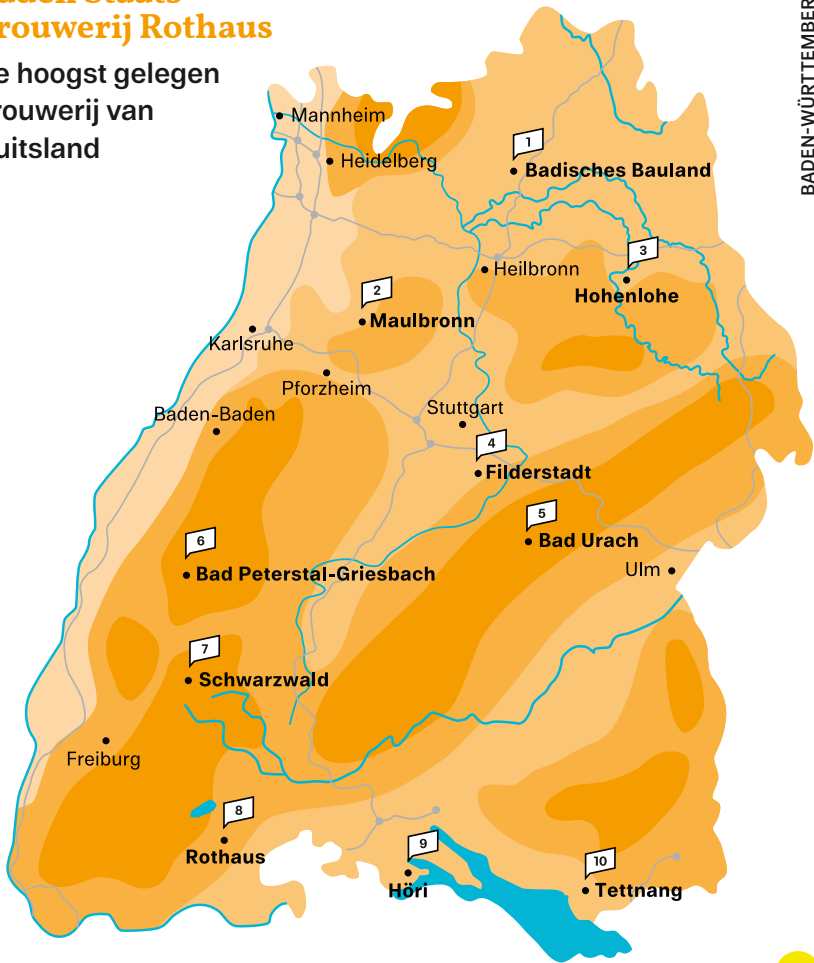
Tettninger Hopfen

Het wereldberoemde groene goud met zijn complexe en ultrafijne aroma's

8

Baden Staats-brouwerij Rothaus

De hoogst gelegen brouwerij van Duitsland

Ontdek lokale restaurants:
[tourism-bw.com/
 things-to-do/wine-dine](https://tourism-bw.com/things-to-do/wine-dine)

UITSTEKEND ZUIDEN

Kleren vind je alom. De grote kledingmerken bieden overal dezelfde selectie aan. Gelukkig is dit bij onze delicatessen niet het geval. Veel uitstekende keukens in het zuiden richten zich op typische regionale specialiteiten. Ze promoten lokale teelt en regionale producten. Zodat alles typisch Zuiders smaakt – van bieslook op de amuse-gueule tot het schuimpje op het dessert. En wie heeft er baat bij? Natuurlijk, onze gasten, die aan het bord „Proef het zuiden“ kunnen herkennen waar unieke regionale gerechten worden geserveerd. Met een beetje geluk ontmoet je de gastronomische ambassadeurs van het land. Mensen die met een groot doorzettingsvermogen uitstekende diensten hebben bewezen aan de specialiteiten van het zuiden.

Gastronomisch ambassadeur
 Markus Kaiser van de
 Goldbachhof in Bernau

Tett nang, Hopfengut Nr. 20
 Het TOP-adres voor hop,
 proeverij en sightseeing

Meer dan duizend verschillende soorten

HIER WERDEN HOP EN MOUT GEBOREN

Hier wordt wat bijeen gebrouwen. Vloeibaar cultureel erfgoed! De biertraditie van het zuiden bestaat in wezen uit twee ingrediënten. In de eerste plaats het Duitse Reinheitsgebot. Ten tweede het bijzondere karakter van het zuiden, namelijk de toewijding waarmee meer dan 200 huisbrouwerijen en grote brouwerijen aan het werk zijn om de nuances van het bierspectrum uit te breiden. Na een wandeling op de hoppaden krijg je dorst en verloopt een proeverij nog vlotter. Je kunt het ambacht van bierbrouwen ook zelf leren, bijvoorbeeld tijdens een rondleiding of in een speciale brouwcursus. Insiders bevestigden: hoe meer je je erin verdiept, hoe beter het smaakt.

Heidelberg

Waar de gedachten stromen

Specialiteiten die je niet voorbij mag laten gaan

DIT IS DE SMAAK VAN HET ZUIDEN

Schupfnudeln
Met kool uit de Filders en spek uit het Zwarte Woud

Linzen met meelspijs
Met een paar Saitenworstjes natuurlijk – De azijn is een kwestie van smaak

Schwarzwälder Kirschtorte
Vaak gekopieerd, nooit geëvenaard

Gaisburger Marsch
Kliekjesrecept typisch voor een wijk van Stuttgart – Nu wereldberoemd

Uitgevonden in het zuiden, overal populair

MAULTASCHEN KLASSIEK

Ingrediënten

- 400 g bloem
- 4 eieren
- Een beetje water
- Zout
- 150 g gehakt (half-om-half)
- 300 g kalfsvlees
- 200 g geblancheerde spinazie, fijngehakt
- 1 kleine ui, gesnipperd
- 2 eieren
- Nootmuskaat
- Zout en peper
- Bouillon
- Bieslook
- Oud broodje, in blokjes gesneden

1. Deeg

Kneed bloem, eieren, zout en een beetje water tot een glad deeg. Rol het met een deegroller uit tot een dun rechthoekig vel deeg.

2. Vulling

Week voor de vulling de broodblokjes in een beetje heet water en knijp ze daarna goed uit. Meng alle ingrediënten in een grote kom goed door elkaar en breng op smaak.

3. Voorbereiding

Bestrijk het pastadeeg met de vulling, ongeveer 0,5 centimeter dik op twee centimeter afstand van de bovenrand en rol het twee keer op. Bestrijk de overlappende rand van het deeg met eigeel, vouw om en druk goed aan. Snijd de Maultaschen af met een mes (ongeveer 100 g per Maultasche). Laat ongeveer twaalf minuten zachtjes sudderen in de vleesbouillon.

Zonnige hellingen in het zuiden

MOOIER REIZEN MET WIJNBEGELEIDING

Wijnstokken zijn fantastische planten. In het “Weinsüden” produceren ze verbazingwekkende vruchten - en ze geven vorm aan de regio's. Wijngaarden fungeren als wegwijzers. Zij laten zien waar zich bijzonder aantrekkelijke gebieden bevinden.

Onderweg in het derde en vierde grootste
wijnbouwgebied van Duitsland

GASTVRIJHEID WERPT ZIJN VRUCHTEN AF

Stel dat je alleen water drinkt. Of zelfs bier. Zelfs in dit geval is de wijn in het “Weinsüden” een reis waard. Uiteindelijk groeien de wijnstokken enkel op plaatsen met een goed klimaat. De dikste druiven groeien uitsluitend op hellingen die naar de zon gericht zijn. In de twee wijngebieden Württemberg en Baden weten de mensen wat goed is. De wijn smaakt immers het lekkerst tijdens een gezellig samenzijn bij een heerlijke maaltijd. Wijnboeren en hun vrouwen zorgen voor een topadres als het gaat om gastvrijheid. De proevertjes die ze serveren verheffen een gezellig verblijf tot een bijzondere vakantie. Alles draait om het complete welzijn.

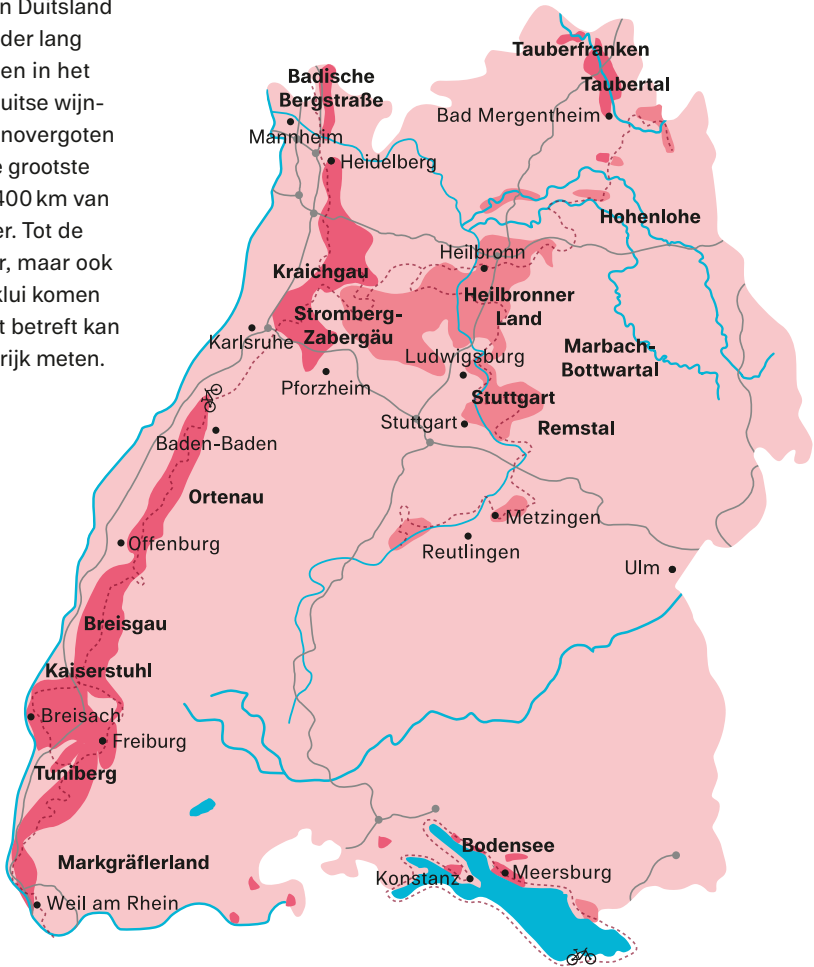
Ontdek meer over onze wijn:
[tourism-bw.com/things-to-do/
wine-dine/great-wine](https://tourism-bw.com/things-to-do/wine-dine/great-wine)

Baden. Zonnige superlatieven.

In het zuidelijkste wijnbouwgebied van Duitsland koesteren de wijngaarden zich bijzonder lang in de zon, vooral aan de Kaiserstuhl en in het Markgräflerland. Baden is het enige Duitse wijnbouwgebied dat is ingedeeld in de zonovergoten wijnbouwzone B van de EU. Het derde grootste wijnbouwgebied strekt zich uit over 400 km van Tauberfranken tot aan het Bodensee. Tot de beroemdste soorten horen de Bürger, maar ook Gutedel en Müller-Thurgau. De topvklui komen in de zevende hemel; wat topkwaliteit betreft kan Baden zich gerust aan zijn buur Frankrijk meten.

● Wijnbouwgebied Baden

BADEN-WÜRTTEMBERG WIJN

Württemberg. De hoogvlieger.

Steile hellingen, steile carrière. De terrasvormige wijngaarden stapelen zich schilderachtig op langs de Neckar en zijn zijrivieren. Je blik gaat echt loodrecht naar boven. Dit geldt ook voor de kwaliteit van de producten. Favoriete druivensoorten zijn Trollinger, Lemberger, Schwarzriesling, Spätburgunder en Riesling. Vooruitstrevende coöperaties hebben uit deze rijkdom geput en het klassieke rode wijng gebied omgevormd tot een hotspot voor wijnbouw. Daarnaast komt er een nieuwe, onafhankelijke generatie “Wengerters” (wijnboeren) op die naam maakt met verrassende wijntjes.

● Wijnbouwgebied Württemberg

Wijnland Baden-Württemberg
Welkom op de mooiste locaties

“Straußwirtschaft” (café met eigen wijn), bezems en andere uitnodigingen

CAFÉ IN DE HUISKAMERS

Wees niet bang voor contact. Om gezellig bij de mensen thuis in de woonkamer te zitten. Je bent meteen in gesprek. In Württemberg heet het “Besenwirtschaft”, in Baden “Strauss of Strausswirtschaft”. Het is zeker een belevenis. Niet alleen culinair. Geniet van de nieuwe wijn en de beste jaargangen. Zoek iets uit het kleine menu – of volg de aanbeveling van het personeel. Meestal stevige burgerkost of snacks. De tijdelijke cafés zijn slechts enkele weken per jaar geopend. In het “Weinsüden” weet men wie, waar en wanneer.

Leer de wijnstreken kennen. Verbeter je wijnproeverij. In het “Weinsüden” leiden vele wegen naar de wijn. De mooiste zijn gemarkeerd en bewegwijzerd – zoals de Badische of Württemberger wijnfietsroute. Daar ontmoet je de mensen die de wijnstokken verzorgen en de wijnen op fust laten rijpen. Beklim hoge wijngaarden te voet, met de fiets of met een huifkar. Laat je door de wijngaarden leiden door de wijnbelevingsgidsen van Baden-Württemberg. Of daal af in diepe kelders. Dompel jezelf onder in de geheimen van de geuren en smaken en hoe ze worden gemaakt. Breid je wijnkennis uit met veel spannende aroma’s. Vergeet niet om een uitgebreide wijnproeverij in te plannen voor de middag en avond.

Wijn en wauw! De pop-upevents van het “Weinsüden”. De “Weinsüden” pop-ups zijn één van de hoogtepunten van het jaar. Ze worden georganiseerd door verschillende jonge wijnbouwers direct in de wijngaarden. Jong, ontspannen, onconventioneel. Er wordt geproefd en vergeleken, gevierd en gekletst. Hoofdzaak is dat iedereen samen is. Dat is nog beter wanneer de gasten erbij komen. Bij voorkeur tussen mei en september op zonnige dagen. Graag met een verlengstuk tot in de late avond.

Waar je mee kunt
vieren staat op:
weinsueden.de/popup

70 %
van de wijngaarden
van Württemberg
zijn begroeid met rode
wijnstokken

1782
kwam de “Bocksbeutel”
naar de wijngaarden van
Baden-Baden – de enige
plaats buiten Franken waar
het is toegestaan

27.109 ha
land in het “Weinsüden”
wordt gebruikt voor
de wijnbouw

1.200 u
werkt men op één
hectare “Steillage”
(helling > 30 %), drie maal
zo lang dan op de vlakte

9 tot 13 °C
wordt aanbevolen als drink-
temperatuur voor witte
wijn, bij rood 14 tot 20 °C

75308
Oberderdingen.
Het enige stadje in het
wijnbouwgebied Baden
en Württemberg

Geen illusie. Geen ander vat.

WAAROM DE WIJN HIER BETER SMAAKT

Afgezien van de predicateden, prijsmunten en onderscheidingen die Württemberg en Baden met hun laatste jaargangen hebben verzameld: zou het kunnen dat de wijnen hier bijzonder goed smaken – daar waar de wijnstokken staan en de prachtige exemplaren zijn gekweekt. Er wordt vaak gezegd dat wijn beter smaakt als hij wordt gedronken waar hij vandaan komt. Klopt dat?

In het “Weinsüden”, zeker. Je zintuigen nemen aroma's en geuren bijzonder intens waar in de juiste omgeving. Ontspanning en vakantie helpen je bij elke wijnproeverij.

Alle gemarkeerde adressen vind je hier:
tourism-bw.com/things-to-do/wine-dine/great-wine

Open kelderdeuren

Deze wijnhuizen en coöperaties heten jou van harte welkom – Hier heeft je wijnneus zijn bestemming bereikt

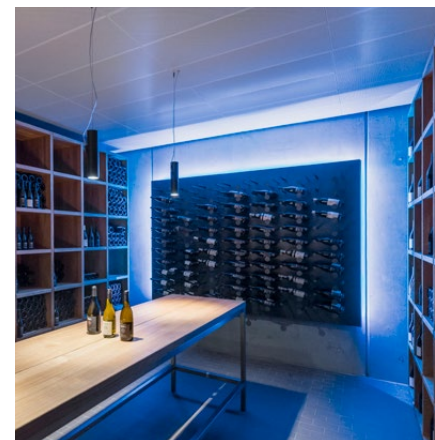
Vinotheken van het zuiden

Welkom op onze uitstekende wijnmarktplaatsen. Lokale kostbaarheden hebben de voorkeur. Meer genieten bij het shoppen kan amper.

Wijnhotels à la carte

Een reis naar de wijn wordt nog mooier wanneer de bestemming deelt in de liefde. De exclusieve hotels in het “Weinsüden” hebben niet alleen wijnaanbevelingen op voorraad. Ze geven je lokale tips, organiseren van alles en brengen je in contact met de lokale wijngoederen.

Wijnbouwwerken van een speciale soort

Architectuur en wijn hebben in het “Weinsüden” een aparte verhouding. Dit is waar sightseeing en proeverij samensmelten.

Bekroonde wijndorpen

Sommigen liggen er middenin. Sommige aan de voet van de wijngaard. Ze hebben allemaal een wijnpers, verschillende wijnbars en leuke mensen die hun zonnige leven aan de wijn te danken hebben. Een perfecte vakantiebestemming.

Attracties van het zuiden

VAN CHOCOLADE- WINKELS TOT ANDERE CHOCOLADE- TOESTANDEN

Wat je waarschijnlijk verwacht van een stedentrip zijn winkelen en cultuur, historische bouwsubstantie en moderne architectuur. Dat krijg je allemaal in overvloed. Wat je misschien zal verbazen: rivierlandschappen en digitale werelden, levende tradities en sfeervolle wellness-oases. Neem de tijd voor de vele chocoladekantten in de steden van Baden en Württemberg.

Ben je nog aan het plannen of geniet je er al van?

VAN HET GELUK DER SMALLE STRAATJES

Als je hier zou wonen, zou je stamplaats misschien wel hier zijn. In dit leuke café tussen de winkels en specialiteitzaken, iets weg van de drukte. De koffiemachine draait op volle toeren. De menukaart is kort, maar biedt enkel uitstekende, regionale lekkernijen. Binnen is alles gezellig ingericht, buiten staan de tafels op de zonnige warme stoep. Dit zijn momenten waarop je niet te snel moet opstappen. Geniet van de zuiderse manier van leven. Concreet betekent dit dat je misschien een drankje langer wilt blijven.

Dit of iets dergelijks zul je vaker meemaken in onze statige metropolen en parels van centrumstadjes. Misschien heb je je stedentrip voorbereid en je doel gekozen uit meer dan duizend musea en een eindeloze evenementenkalender. Misschien ook niet. Plan in ieder geval niet te strak, zodat de charmes van de cafés, bars en restaurants op je kunnen inwerken. Een kleine tip voordat je het café verlaat: vergeet niet mee te nemen wat je in het kleine boetiekje aan de overkant van de straat hebt gekocht.

9
steden van het zuiden

20
parels van centrumsteden

2247 artisanale
bakkerijen bakken meer dan
300 soorten brood

Winkelen op 2 m² in mini-
boetiekjes of op 40.000 m² in
de Outletcity Metzingen

Jaarlijks bezoeken 3,5 miljoen
gasten het Cannstatter Volksfest –
en de cijfers voor onze musea en
theaters liggen nog veel hoger

Er gebeurt nogal wat

WANNEER TEGENPOLEN JE AANTREKKEN

Baden-Baden
Veel meer dan gala's,
kuurpark en casino's

Freiburg
De groene hoofdstad van
Duitsland – niet zomaar een cliché

Heidelberg
Onze klassieker –
allesbehalve traditioneel

Heilbronn
Onze rijzende ster op de stedelijke
scala van aantrekkelijkheid

Karlsruhe
Tussen het residentieslot, Mediakunst
en het Bondsgerechtshof

Mannheim
De metropoolsce ne met hiphop
en pop-ups in het kwadraat

Stuttgart
Deelstaatshoofdstad van
de levenskwaliteit

Pforzheim
De Gouden Poort naar
het Zwarte Woud

Ulm
De eerste van alle Donaumetro-
polen, stroomafwaarts gezien

Ontdek onze 9 steden in het zuiden:
tourism-bw.com/destinations/cities

#st dtedess dens

Kleine steden met duidelijke sporen van oude grootsheid

FANTASIE EN VAKWERK

Als je goed kijkt, zie je de flauwe neiging in het vakwerk. Maar je kunt er zeker van zijn dat het precies in waterpas gebouwd is – meer dan 500 jaar geleden. Dit geldt voor de meeste gebouwen aan de marktplaatsen en in de steegjes van onze parels van centrumsteden. Hun voordeel: samen met de gebouwen is ook de flair op de best mogelijke manier bewaard gebleven – zelfs door eeuwen en oorlogen heen. Deze originaliteit is een trekpleister. Ook voor kunstenaars, ambachtslieden en andere creatievelingen. Zoveel winkels en boetiekjes. Cafés waar de cafébazin zelf achter de toog staat. Niets is nep. Het is allemaal echt – veel ervan is origineel uit de middeleeuwen. Alleen daar waar museum op staat, is er ook een museum in. Al het andere is het echte leven. Deze kleine steden worden als klassiekers beschouwd. Want parels raken nooit uit de mode.

Freudenstadt
De grootste marktplaats van Duitsland

Mosbach
Stadje in het Odenwoud met alleen maar vakwerkhuisen

Ontdek de 20 glimmende originelen:
[tourism-bw.com/destinations/
small-town-gems](https://tourism-bw.com/destinations/small-town-gems)

Nagold
Sommige boetiekjes zijn echt uniek in hun soort

Bad Mergentheim

Prachtige kasteelresidentie en kabbelende bronnen

Endingen

Een rondleiding door de Kaiserstuhl en naar de kaas

Rottenburg am Neckar

Romeinse en bisschoppelijke stad met een rijke geschiedenis

Bad Säckingen

Glorieuze houten brug op het zuidelijkste puntje

Freudenstadt

Nobele stad met geschiedenis en kwalitatief luchtkuuroord

Schramberg

Puur Zwarte Woud tussen drie kastelen en nog meer musea

Bretten

500 jaar geleden al vroeg hervormingsgezind – vandaag nog aangenaam middeleeuws

Mosbach

Een onafhankelijke keizerlijke stad in het Heilige Roomse Rijk

Schwäbisch Hall

Kunst en openluchttheater tegen een decor uit een prentenboek

Calw

Als Hermann Hesse had geweten wat er van Calw zou worden, was hij gebleven

Münsingen

Op de Zwaabse Jura in het hart van het biosfeerreservaat

Tett nang

Bier, barok en uitzicht op het Bodensee

Donaueschingen

Waar de reis van de Donau begint

Nagold

Kasteelruïne boven de rivier en een onvoltooide kerktoeren

Waldkirch

Fijn orgelstadje met carnavalstraditie

Ehingen (Donau)

Biercultuur op de grens van de Alb en Opper-Zwaben

Oberkirch

Van de kasteelruïne in de wijngaarden

Weinheim

Waar de middeleeuwen en het exotisme worden bewaakt door imposante kastelen

Ellwangen

Kasteel, barok en bezienswaardigheden net zoals in een grote stad

Radolfzell

Haal diep adem aan de langste beloopbare oever van het Bodensee

Het sensationele van het zuiden

HET BESTE VAN 40.000 JAAR GELEDEN

Ijstijdkunst en toekomstige laboratoria. Sprookjeskastelen en industriële monumenten. Keltische graven en hiphopfestivals. Glans, glorie en hedendaagse kunst. Daarnaast is er onze evenementenkalender, die gemakkelijk zou kunnen doorgaan als het achtste UNESCO-Werelderfgoed van het zuiden.

Historische bezienswaardigheden. Spontane Festivals.

DE SETTING: ORIGINEEL. JE KIPPENVEL: ECHT.

Als je ervaring je voorstelling overtreft, is de kans groot dat je in het zuiden onderweg bent. Geniet van de magie op de plekken waar de geschiedenis van de mensheid werd geschreven. Of woon het concert bij dat je toevallig op een poster hebt gespot op de terugweg naar het hotel. Jazz, ballet of opera. Schlager, pop of punk. Of galerie of graffiti? Museum of momentum? Wetenschap of toneel? Het zuiden wordt beschouwd als de windstreek voor de offensieve uitbreiding van jouw horizon. En soms worden wensen vervuld waar je niet eens aan had gedacht toen je aan je reis begon.

Herbertingen, Heuneburg
Getuigenis van Keltische macht – evenals de Heiden-graben in Grabenstetten

Je reis kan hier beginnen:
[tourism-bw.com/
things-to-do/culture](https://tourism-bw.com/things-to-do/culture)

Karlsruhe, ZKM – Centrum voor Kunst en Media
Waar je het onverwachte kunt verwachten

Tettnang, koffiekraansje:
op het kasteel.
Net zoals ooit bij de gravin de Montfort.

>40.000
Jarenlange
creatieve cultuur

63
Rijksmonumenten en nog
meer particulier bezit

3,29
Jaren om alle musea
te bezoeken

Bad Schussenried, bibliotheek
Met wijsheden in een
verbijsterende overvloed

Hechingen, kasteel Hohenzollern
herkenningpunt van het zuiden,
zo goed als wereldberoemd

Kastelen, burchten, tuinen en kloosters om van te dromen

WAT IS EIGENLIJK HET MEERVOUD VAN PARADIJS?

Aan wie het zuiden zijn legendarische monumenten te danken heeft, blijft controversieel. Misschien de historische kleinstaatmentaliteit van de middeleeuwen, misschien de spreekwoordelijke ambitie bij het bouwen van huizen (“Häuslebauen”) en tuinieren. Zoveel burchten, kastelen en tuinen. Zoveel paradijzen. Zoveel levendige indrukken. U kunt cuvées proeven uit de wijngaard Maulbronner Closterweinberg of picknicken in de kasteeltuin van Weikersheim. U kunt bier leren brouwen in het klooster Alpirsbach, deelnemen aan het traditionele koffiekraansje in het barokke kasteel Tettmang of er picknicken naast de Gamburg bij Werbach, met een aperitief in de hand. Niets is alleen maar verleden tijd. De legendes leven voort en ze prikkelen alle zintuigen.

Eiland Mainau
Het “Bloemenschip” van graaf
Bernadotte, stevig verankerd in
het Bodenmeer

Meer paradijselijke bestemmingen op:
[tourism-bw.com/things-to-do/
culture/castles-and-gardens](https://tourism-bw.com/things-to-do/culture/castles-and-gardens)

De Grote Zeven van het zuiden

VEEL WERELDCUL- TUUR-ERVARINGEN. VOLGENS UNESCO.

Baden-Baden
Wellness als werelderf-
goed – één van de grote
kuuroorden van Europa

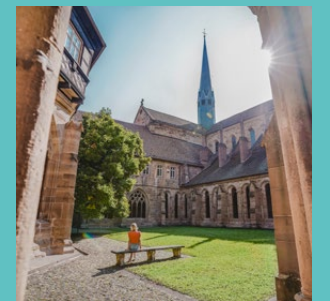
Eiland Reichenau
Duizend jaar geleden het
centrum van de wereld

Romeinse Limes
Het grootste architec-
tonische monument van
Midden-Europa –
in Aalen of Osterburken

Zwaabse Jura,
grotten met kunst uit de
ijstijd bij Niederstotzingen,
Blaubeuren en Ulm

Klooster Maulbronn
Fenomenaal goed bewaard
gebleven klooster – Met
Maultaschen aan de overkant

Stuttgart, Weissenhof
Wonen in werelderfgoed in het
“Bau”haus van Le Corbusier

**Paalwoningen in
Unteruhldingen.**
Over loopbruggen terug
naar het stenen tijdperk

Wat je er kunt beleven:
[tourism-bw.com/things-to-do/
culture/unesco-world-heritage-sites](https://tourism-bw.com/things-to-do/culture/unesco-world-heritage-sites)

De evenementenkalender van het zuiden

CULTURELE HOOGTEPUNTEN. 365 DAGEN PER JAAR.

De enige uitzondering: musea en kapsalons zijn op maandag gesloten. Anders is er een volledig programma. Op alle andere dagen. Op alle podia. In alle genres. Goede tip voor een programmaplaning. Kijk niet alleen naar het gebeuren. Kijk ook naar de locatie. Anders mis je het spektakel op de trappen van het marktplein of de pop-upgalerij op het parkeerdek. Houd je van kasteelfeesten of een spontaan concert in een treinwagon? Het zuiden maakt de beslissing niet gemakkelijk voor je. Dit kritiekpuntje nemen we er graag bij.

Stuttgart, Stadtbibliothek
De boeken vormen slechts één van de aantrekkingspunten

UNESCO Creatieve Steden
Karlsruhe, Mannheim, Heidelberg

Er is hier veel aan de hand:
[tourism-bw.com/
things-to-do/culture](https://tourism-bw.com/things-to-do/culture)

WIST JE DAT

...

... de permanent en Maul-
taschen, fiets en auto
hier zijn uitgevonden?

... Albert Einstein en
koningin Silvia van
Zweden hier geboren zijn?

... de oudste kunstwerken
ter wereld, figuren
uit mammoetivoor, hier
gevonden werden?

... er kerstmarkten zijn in
een kloof en in een mijn?

... Baden-Württemberg
zowel barok en
Bauhaus is, als Keltisch en
“Kehrwoche” (wekelijkse
schoonmaak)?

... evenementen namen
dragen zoals Nabada, Peter-
und-Paul en Southside?

Speeltuinen van het zuiden

BOOOOM! SPETTERS! WAUW!

Wijs besluit van de familierraad: we gaan naar het zuiden in de schoolvakantie. Als de kinderen geluk hebben, vinden de ouders tijd voor wellness, om te genieten of voor een ontspannen sightseeing. Een echte vakantie voor iedereen.

Omdat kinderen vakantie anders definiëren dan ouders

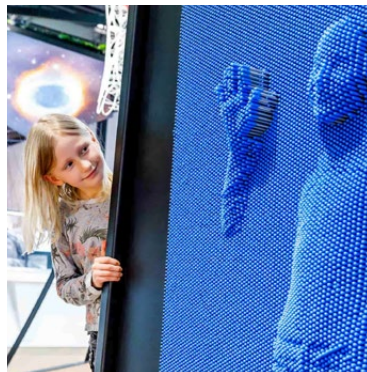
ICH UND DU, MÜLLERS KUH, ...

“... in den Süden geht's im Nul!” (in het zuiden ben je direct). Zo gaat het aftelrijm. Niemand vliegt eruit. Iedereen vindt er zijn gading: meer met zwemwater of pretzwembad, rustieke familieboerderij en comfortabel familiehotel. Als je wilt, kun je je hele vakantie doorbrengen in het pretpark, bijvoorbeeld in Europa-Park, Rust of Tripsdrill in Cleeborn. Een uitstapje naar het museum wordt een highlight omdat de kinderen er hun eigen rondleiding krijgen. Je kunt er belevenispaden maken van een wandeling en een avontuur waar je kunt spelen, leren en de natuur ontdekken. Het zuiden is de windrichting voor grenzeloos plezier zonder zeurpieten. Mits de belofte geldt om de volgende keer terug naar het zuiden te gaan.

Sasbachwalden in het Zwarte Woud

Zelfs de ezels kijken ernaar uit om de gasten te verwelkomen

Heilbronn, experimenta
Duitslands grootste
Science Center

Informeer je bij Leo Lustig
naar gecertificeerde
vakantiebestemmingen:
[tourism-bw.com/experience/
family-vacations](https://tourism-bw.com/experience/family-vacations)

Zwemwateren en meren
Meer dan 300 natuurlijke
badinrichtingen hebben een goede
tot zeer goede waterkwaliteit

Natuurbelevenis

Natuurparken zijn avontuurlijke
speeltuinen; vaak is een klein
riviervakje al genoeg voor een hele
dag spel en plezier

Europa-Park in Rust

Het grootste pretpark van Duitsland
met meer dan 100 attracties en shows

Colofon

Verantwoordelijke uitgever
Tourismus Marketing GmbH
Baden-Württemberg
Esslinger Straße 8, 70182 Stuttgart

Concept en redactionele coördinatie
TMBW, Jung:Kommunikation GmbH

Vormgeving
Jung:Kommunikation GmbH
www.jungkommunikation.de

Met de vriendelijke steun van

Partners TMBW

Druk
C. Maurer GmbH & Co. KG
Geislingen an der Steige

Editie 2024
Alle informatie zonder garantie.
Wijzigingen voorbehouden.

tourism-bw.com

Foto's

Titel / S.1: Schwäbische Alb / Kerstin Maier
S.4/5: Heidelberg Alte Brücke / Christoph Dörper
S.6/7: Burg Hohenzollern / Black Forest Production GmbH
S.8/9: Schluchsee / Christoph Dörper
S.10–11 v.l.n.r.: Schwarzwald Belchen / Gerhard Kassner; Hohllohturm Naturpark Schwarzwald / Dietmar Denger; Stuttgart Wein-Roadtrip / Anna Monteroso Carneiro; Federsee Bad Buchau / Dietmar Denger; UNESCO-Welterbeinsel Reichenau / Oliver Raatz; Bodensee / Achim Mende
S.12–13 v.l.n.r.: Donaubergland Schloss Werenwang / Long-Nong Huang; Schloss und Exotenwald Weinheim / Dietmar Denger; Burg Hohengundelfingen / Giulio Gröbert; Taubertalradweg Wertheim / Nicole Hagemann & Marco Emminger; Touristikgemeinschaft HeilbronnerLand e.V. / Chris Frumolt; Burg Ravensburg Östringen / Jochen Steinmetz; Katzenbuckel Waldbrunn / Dietmar Denger; Schloss Langenburg / Udo Bernhart
S.16/17: Schluchsee / Christoph Dörper
S.18–19 v.l.n.r.: Radweg / Schwäbische Alb Tourismus; Naturparke Gravel Crossing / SaddleStories.at; Schluchsee / Christoph Dörper
S.20–21 v.l.n.r.: Naturpark Stromberg-Heuchelberg / Dietmar Denger; Biosphärengebiet Schwäbische Alb / Dietmar Denger; Huzenbacher See Baiersbronn / Dietmar Denger; Todtnauer Wasserfälle / Dietmar Denger
S.22–23 v.l.n.r.: Baumhaus Tripsdrill / Stefan Kuhn; Schwarzwald Trekking / Fabian Teuber; Landschaft und Mountainbike Schwäbische Alb / Gregor Lengler; Hirschgrund ZipLine / Achim Mende; Wasserfallsteig Todtnau / Saskia Bauer; Exotenwald Weinheim / Dietmar Denger; Nationalpark Schwarzwald / Jens Wegener
S.24/25: Barrierefreie Radwege / Jens Wegener
S.26–27 v.l.n.r.: Wellnesshotel / Liam Rudolph; Baden-Baden Caracalla Therme / Gregor Lengler; Bad Wildbad Palais Thermal / Christoph Dörper; Bad Wildbad Palais Thermal / Christoph Dörper
S.28/29 v.l.n.r.: Biergarten Freiburg / Christoph Dörper
S.30–31 v.l.n.r.: Schwäbische Alb / Christine Garcia Urbina; Backhaus / Christoph Dörper
S.32–33 v.l.n.r.: Obststand Bodensee / Lena Martin; Genussbotschafter Markus Kaiser Goldbachhof / Annalena Bokmeier; Tett nang Hopfengut / Christine Garcia Urbina; Heidelberg Neckarufer / Christoph Dörper
S.34–35 v.l.n.r.: Krautschupfnudeln / Christine Garcia Urbina; Linsen und Spätzle / Christine Garcia Urbina; Gaisburger Marsch / Christine Garcia Urbina; Kirschtorte / Christine Garcia Urbina; Maultaschen / Christine Garcia Urbina
S.36/37: Hagnau Bodensee / Nina Zasche
S.38–39 v.l.n.r.: Freiburg Bächle / Christoph Dörper; Weinlandschaft Sasbachwalden / Steffen Egly; Weinberge und Neckar Stuttgart-Mühlhausen / Gregor Lengler
S.40–41 v.l.n.r.: Weinsüden Pop-Up Beilstein / Julia Platz; Wein-Roadtrip / Gregor Lengler; Radeln Freiburg / Schwarzwald Tourismus Chris Keller; Weinsüden Pop-Up Bretzfeld / Udo Bernhart
S.42–43 v.l.n.r.: Heilbronn Weinberg / Christine Garcia Urbina; Bühlertal / Michael Liebmann; Heilbronn Wein Villa / Christine Garcia Urbina; Burg Windeck Schwarzwald / Susanne Maier; Weingut Abril / Udo Bernhart
S.44/45: Ulm Innenstadt / Christoph Dörper
S.46–47 v.l.n.r.: Nagold Altstadt-Café / Lena Martin; Tübingen Stocherkahn Neckar / Susanne Maier; Mannheim Hochstraße / Christoph Dörper; Freiburg Konzert / Christoph Dörper; Kleiner Schlossplatz Stuttgart / Christoph Dörper
S.48–49 v.l.n.r.: Kurhaus Baden-Eden / Achim Mende; Stuttgart Fernsehturm / Achim Mende; Freiburg Friedrichring / Christoph Dörper; Pforzheim Waisenhausplatz / Christoph Dörper; Heidelberg Marktplatz / Anna und Marcin Nowak; Ulmer Münster / Christoph Dörper; Heilbronn Kanufahrt / Christoph Dörper; Karlsruhe Marktplatz / Christoph Dörper; Mannheim Rheinufer / Christoph Dörper
S.50: Nagold Schwarzwald / Lena Martin; Marktplatz Mosbach / Lena Martin; Freudenstadt Marktplatz / Nina Zasche
S.52/53: Stuttgart Staatstheater / Christoph Dörper
S.54–55 v.l.n.r.: Festival Freiburg / Christoph Dörper; Keltensiedlung Heuneburg / Günther Bayerl; Schloss Tett nang / Udo Bernhart; Karlsruhe ZKM / Christoph Dörper
S.56–57 v.l.n.r.: Kloster Schussenried / Oliver Raatz; Burg Hohenzollern / Black Forest Production GmbH; Barockschloss Mainau / Black Forest Production GmbH; Kuppel Friedrichsbad Baden-Baden / Baden-Baden Kur & Tourismus GmbH; Limesmuseum Aalen / Limesmuseum Aalen; Archäopark Vogelherd / Günther Bayerl Archäopark Vogelherd Niederstotzingen; Insel Reichenau Bodensee / Oliver Raatz; Stuttgart Weißenhofsiedlung / Gregor Lengler; Kloster Maulbronn / Carolin Steig & Martin Merten; Pfahlbauten Bodensee / Teresa Richter
S.58–59 v.l.n.r.: Stuttgart Stadtbibliothek / Christoph Dörper; Karlsruhe Hallenbau ZKM / Ulli Deck; Hörsteg Bodensee / Lena Martin; Festival Freiburg / Christoph Dörper; Kloster Wiblingen / Lena Martin; Weihnachtsmarkt Freiburg / Christoph Dörper
S.60/61: Breitenauer See / Christoph Dörper
S.62–63 v.l.n.r.: Entdeckerwelten Mitmachstationen zum Anfassen / experimenta gGmbH; Sasbachwalden Kind und Esel / Christoph Dörper; Immenstaad Bodensee / Christoph Dörper; Europa-Park Griechenland Poseidon / Europa-Park Mack KG; Unterkirnach Floßbau / Christoph Dörper

Je verbinding met het
zuiden. Laat je inspireren –
op al je kanalen.

#visitbawu

tourism-bw.com